

Omvärldsspaning ur ett nationellt perspektiv

Carina Svärd & Maria Elgstrand

Vårmöte 2025

Omvärldsspaning ur ett nationellt perspektiv

Vi gör nedslag i ett par rapporter/underlag:

- Vägval för framtiden
- Ekonomirapporten
- Utan spaning ingen aning

Vägval för framtiden 5

SKR:s analys spanar mot år 2035

Den beskriver fem spänningsfält samt tio trender, som på olika sätt kommer påverka kommuner och regioner.

Globala drivkrafter får idag en allt större påverkan på den lokala och regionala nivån.

Dessutom går rörelserna inom dessa fält åt olika håll samtidigt, så kallade spänningsfält.

Syfte och material

Materialet Vägval för framtiden 5 ska stimulera till dialog och fördjupad analys i kommuner och regioner om viktiga vägval inför framtiden.

Film finns framtagen som kan vara en inledning att titta på; [Omvärldsanalys – 10 trender | SKR](#)

Rapporten innehåller reflektionsfrågor efter varje kapitel.

Det finns även metodstöd för workshop.

Spänningsfält

Rapporten beskriver övergripande globala drivkrafter, så kallade megatrender.

Dessa drivkrafter kommer påverka kommun och regioner på olika sätt.

Spänningsfälten som beskrivs i rapporten syftar på de rörelserna inom de olika områden som går åt olika håll samtidigt.

Fem spänningsfält:

- Demografi
- Globalisering
- Grön omställning
- Värderingar
- Tekningsutmaningar

Trender

- Demokratin utmanas
- Samhällskontrakt under förhandling
- "Tyckekonomin" breder ut sig
- Fler vägar till kunskap
- Demografiska utvecklingen utmanar
- AI förändrar arbetslivet
- Autonoma system med eller utan människa
- Invånare med alltmer ojämlika livsvillkor
- Omfattande resurser krävs för att hantera klimatförändringen
- Ökad efterfrågan på kritiska resurser

SKR - Ekonomirapport

Ges ut 2 / år

Ekonomirapporten ger en bild av kommuners och regioners ekonomi de närmaste åren, liksom deras förväntade behov och utmaningar.

Bra spridningsseminarier, rapport och underlag

[Länk till senaste \(okt 2024\)](#)

Något de lyfter:

Fortsatt tufft ekonomiskt läge även om det ser ut att lätta lite från och med år 2026

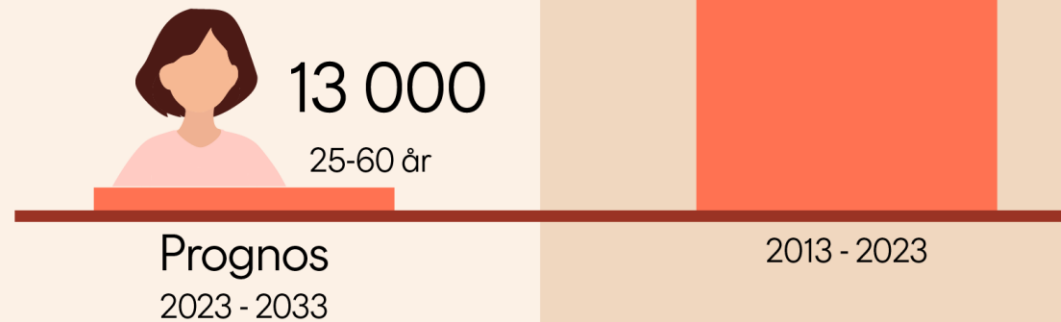
Demografiska utveckling – vad innebär det för samhället och HoS

- Det föds färre barn

- Antalet i yrkesverksamålder blir färre

- Fler lever längre

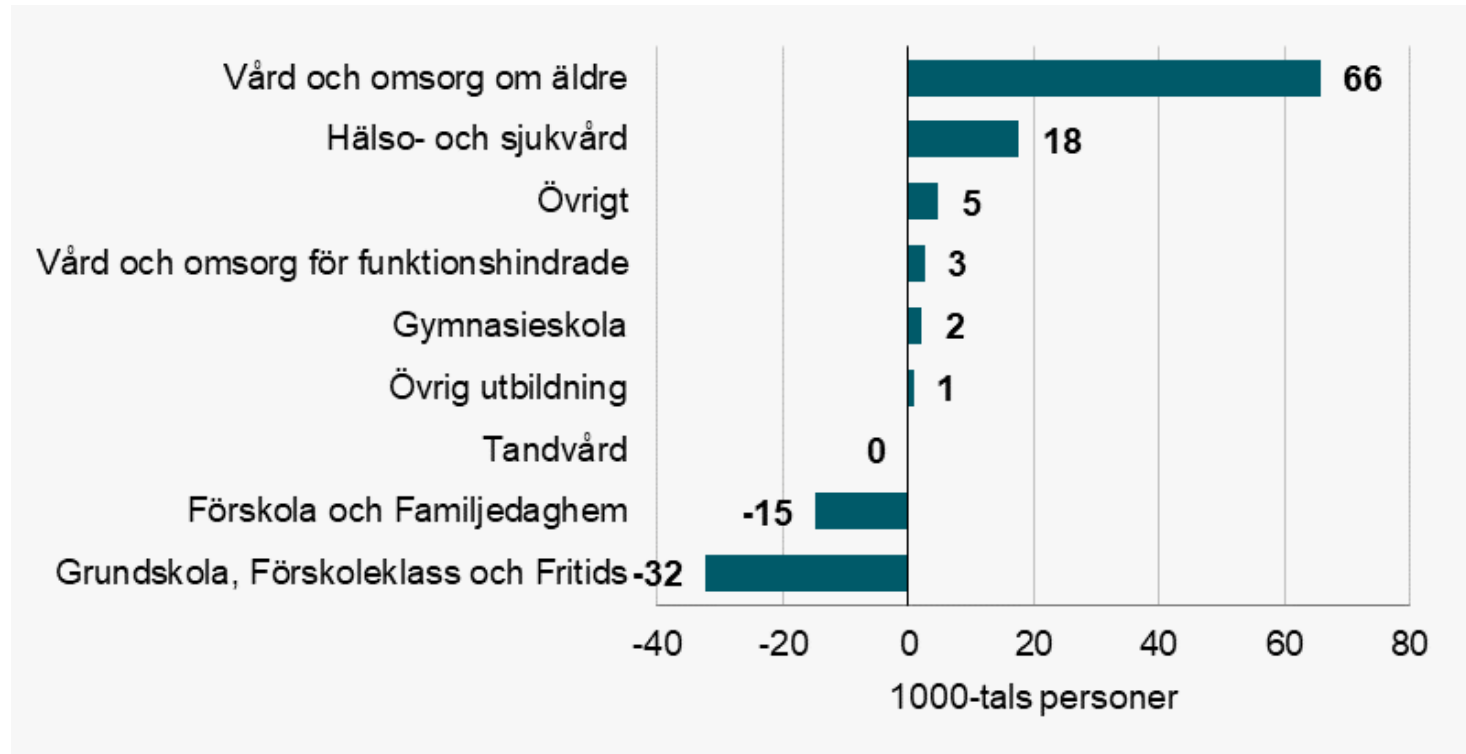
**Antalet personer
i arbetsför ålder
ökar betydligt
långsammare än
tidigare.**

Källa: Statistiska centralbyrån

Diagram 10 • Demografins förändring av efterfrågan av personal inom kommunal sektor 2023-2033

1000-tals personer

Utan spaning – ingen aning

Underlag för omvärldsspaning och behovsinventering inför 2025 - 2027

Fokus är framförallt **folkhälsoområdet**. Det berör också ***jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnets rättigheter*** - områden som bidrar till mer jämlik hälsa och välbefinnande i befolkningen, och därmed till arbetet för att nå målen i Agenda 2030.

Syfte med omvärldsspaningen är att ligga steget före och göra analyser och strategiska avvägningar , så att det blir till stöd till SKRs medlemmar. Sammanställningen utgör t ex.:

- underlag i intressebevakning inför dialog med externa aktörer, t ex kring behov av satsningar, utredningar och författningsändringar
- underlag för politiska beredningar, verksamhetsplanering, utformning av SKRs tjänster
- underlag för fortsatta omvärldsspaningar inom kommuner och regioner

Ges utav av SKR 1 g/år. I underlaget finns förutom omvärldsspaningen, faktarutor och stödmaterial (reflektionsrutor) för arbetet i respektive organisation.

[Här hittar ni underlaget](#)

Utan spaning – ingen aning 2025

Proposition - en ny förebyggande socialtjänstlag

Lagförslaget (prop. 2024/25:89) innebär bl.a. att socialtjänsten ska verka mer förebyggande och fånga upp behov innan de blivit för stora, vara lättare att nå och få hjälp ifrån när det behövs samt vara kunskapsbaserad utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet.

Att främja jämställda levnadsvillkor förtydligas och socialnämndens ansvar för det brottsförebyggande arbetet tydliggörs, särskilt för att förebygga och motverka brottslighet bland barn och unga. Lagförslagen föreslås träda i kraft 1 juli 2025.

Förstärkt uppföljning och utvärdering av folkhälsopolitiken - hälsoekonomiska analyser

En utredare ska föreslå hur kompletterande hälsoekonomiska analyser kan utveckla folkhälso-politikens uppföljningssystem. Förslagen ska bidra till effektivare folkhälsoinsatser och till att många insatser genomförs på lokal och regional nivå.

Slutredovisas oktober 2025.

En nationell strategi mot ofrivillig ensamhet

Folkhälsomyndigheten har, i samverkan med Socialstyrelsen, genomfört en kartläggning i syfte att utveckla kunskapen om ofrivillig ensamhet och dess konsekvenser. Ofrivilliga ensamhet förkortar och försämrar våra liv. Utifrån detta ska ett förslag till en nationell strategi för arbetet med att förebygga och motverka ofrivillig ensamhet presenteras i februari 2025. Läs mer på regeringens webbsida: Ofrivillig ensamhet – ett folkhälsoproblem.

The background is a complex, abstract composition. It features organic, flowing shapes in shades of brown, orange, and green. A prominent white, brain-like structure with internal patterns is visible in the upper left. A large, stylized white figure with green and orange accents is on the right. The bottom section has a more structured, grid-like pattern with horizontal lines in orange, green, and white.

carina.svard@regionblekinge.se

Maria.elgstrand@regionostergotland.se